

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Deák Péter ügyvéd által képviselt felperesnek a Daniné dr. Égető Mária jogtanácsos által képviselt Nemzeti Adó- és Vámhivatal Dél-alföldi Regionális Vám- és Pénzügyőri Főigazgatósága alperes ellen vámügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 2010. április 13. napján kelt 5.K.21.668/2009/13. számú ítélete ellen az alperes által 14. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán eljárva - nyilvános tárgyaláson - meghozta az alábbi

í t é l e t e t

A Legfelsőbb Bíróság a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 5.K.21.668/2009/13. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 200.000 (azaz kettőszázezer) forint elsőfokú és 100.000 (azaz egyszázezer) forint felülvizsgálati perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 619.000 (azaz hatszáztizenkilencezer) forint kereseti, és 619.000 (azaz hatszáztizenkilencezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A Vám- és Pénzügyőri Hivatal (a továbbiakban: elsőfokú hatóság) a 4116-6/2009. számú határozatával kötelezte a felperest 8.161.356 Ft vám, 2.155.446 Ft általános forgalmi adó, összesen: 10.316.802 Ft vámtartozás megfizetésére.

A fellebbezés folytán eljáró alperesi jogelőd a 2009. június 16. napján kelt 11824-2/2009. számú határozatában az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

Az alperesi jogelőd határozatában a következőket állapította meg: a gazdálkodó (a továbbiakban: főkötelezett) 2008. december 22-én kezdeményezte a vámhivatalnál a ... szám alatt érkezett 22.000 kg tömegű 8.500 EUR értékű fokhagyma harmadik országbeli áru közösségi külső árutovábbítási eljárását, rendeltetési vámhivatalként a ...jelölve meg. Az árutovábbítási eljáráshoz a gépkocsi vezetője biztosítékként a Kft. 1 db Egyedi Garanciajegyét nyújtotta be. A szállítmány fuvarozását az okmányok szerint a... Kft. végezte. Az árutovábbításra vonatkozó elektronikus vámáru-nyilatkozatot a vámügynök-felperes nyújtotta be, ebben képviseleti jogáról nem nyilatkozott, az áru megnevezésénél helytelen KN-kódot tüntetett

fel, az árutovábbításhoz kapcsolódó vámbiztosíték összegét is valótlannal állapította meg, vámzárat nem jelölt be, a 18. rovatban pedig gyűjtő (GYJT) megnevezés alkalmazásával kizárta annak lehetőségét, hogy a vámhatóság tudomást szerezzen a nem közösségi árut szállító gépjárműről.

Az indító vámhivatal annak ellenére, hogy a rendeltetési vámhivataltól nem érkezett elektronikus üzenet az áru bemutatásáról, mégis elfogadta a benyújtott román vámbélyegzővel ellátott alternatív igazolást annak igazolására, hogy a szállítmány már a bemutatási határidő lejárta előtt megérkezett a rendeltetési vámhivatalhoz, és mentesítette a tételt, felszabadítva a lekötött garanciát. Az indító vámhivatal azonban később - mivel felmerült a gyanú, hogy a benyújtott alternatív igazoláson szereplő román vámbélyegző valódisága megkérdőjelezhető - megkereste a román vámhatóságot, amely azt a tájékoztatást adta, hogy az okmányon szereplő aláírás és bélyegzőlenyomat hamis, a tétel nem érkezett meg a rendeltetési vámhivatalhoz. Az elsőfokú vámhatóság - mivel hitelt érdemlő módon nem volt bizonyítható, hogy az árut szabályszerűen vámeljárással alá vonták, vagy, hogy elhagyta a Közösség vámterületét -, vámtartozás megfizetésére kötelezte egyetemesen, de külön-külön határozatban a főkötelezettet, a fuvarozót és a felperest.

Az alperes szerint a felperes kötelezésére a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló 2913/92/EGK Tanácsi rendelet, (a továbbiakban: Vámkódex) 4. cikk 12. pontjában, 5. cikk (4) bekezdésében, 18. cikk (1) bekezdésében, 64. cikkében, 92. cikk (1) bekezdésében, 94. cikk (1) bekezdésében, 96. cikkében, 203., 213., 215., 217. cikkeiben, 222. cikk (1) bekezdésében, a Közösségi Vámkódex végrehajtásáról szóló 2454/93/EGK Bizottsági rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 169. cikk (1), (2) bekezdéseiben, 199. cikk (1) bekezdésében, a közösségi vámjog végrehajtásának részletes szabályairól szóló 15/2004.(IV.5.)PM rendelet 24.§ (3) és (4) bekezdéseiben foglaltak alapján megalapozottan és jogszerűen került sor. Ennek indoka pedig az, hogy a vámügynök felperes, aki a főkötelezett nevében járt el, az elektronikus vámáru-nyilatkozat benyújtásakor nem rendelkezett (írásbeli) meghatalmazással, vagy megbízással, nem nyilatkozott arra nézve sem, hogy más személy nevében, illetve érdekében jár el, - kérésre - forgalmi rendszámot nem tüntetett fel, vámzárat nem jelölt, tehát olyan valótlannal adattartalmú vámáru-nyilatkozatot nyújtott be, amellyel hozzájárult a harmadik országbeli vámáru vámfelügyelet alóli elvonásához.

A felperes keresetében a határozatok hatályon kívül helyezését kérte, vitatva a terhére előírt fizetési kötelezettség jogalapját. Álláspontja szerint a döntések valótlannal tényálláson, téves ténybeli és jogkövetkeztetéseken alapulnak, a vámhatóság „sorozatos kötelezettség szegése hozható ok-okozati összefüggésbe az áruk eltűnésével”. Vámügynökként járt el, így tevékenysége csak a

vámáru-nyilatkozat elektronikus továbbítására korlátozódott. Rendelkezett a főkötelezettől származó érvényes szóbeli meghatalmazással (megbízással), illetve utólagos írásbeli jóváhagyással is. Az árut nem ő állította vám elé, a vámügynök nem alanya, hanem csupán technikai közreműködője a vámigazgatási jogviszonynak, közvetlen képviseleti jogosultságához írásbeli meghatalmazás hiányában sem férhet kétség, a Vámkódex egyébként sem írja elő a meghatalmazás írásba foglalását. A vámügynököt terhelő kötelezettségeket nem az alperes határozata szerinti szabályok, hanem a Vhr. 199. cikke tartalmazza, és e szerinti felelősségének esetleges megállapítása is csupán vámigazgatási bírság kiszabására adhatna alapot. Az alperes azért is megalapozatlanul és jogsértően minősítette a Vámkódex 5. cikk (4) bekezdés második fordulatainak alkalmazásával a főkötelezettel egy sorban álló adósnak, mivel az árutovábbítási eljárásban kizárt a közvetett képviselet.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, fenntartva a határozatába foglalt jogi álláspontját. Előadta, hogy a felperesi érveléssel szemben nem az EV 14. rovat szolgált a képviselő adatainak feltüntetésére, mivel 2007. január 1. napjától az árunyilatkozatot csak elektronikusan lehetett benyújtani, amelynek nincs 14-es rovata. A felperesnek az elektronikus vámáru-nyilatkozat 50. rovatában kellett volna nyilatkoznia a képviselőre a Vhr. 37. számú melléklet I. Cím B. pontjában, 37A. számú melléklet I. cím általános rendelkezések /2/ bekezdésében, 37A. számú melléklet II. cím B. részében foglaltaknak megfelelően, de ezt nem tette meg.

Az elsőfokú bíróság az alperes határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte. Indokolása szerint a Vámkódex 64. cikk (2) bekezdés a. pontja, 96. cikk (1) bekezdése értelmében a közösségi külső árutovábbítási eljárás jogosultja a főkötelezett, akinek árubemutatói kötelezettsége van, és a vámáru-nyilatkozatot az ő nevében kell megtenni, ami kizárja a Vámkódex 5. cikk (4) bekezdés második mondata szerinti közvetett képviseletet. A Vhr. 37. számú melléklet 50. pontjában a főkötelezettet, illetve képviselőjét kell feltüntetni, ezért téves az az alperesi álláspont, mely szerint e rovatban a vámügynököt képviselőként kellett volna megjelölni, és az is, amely szerint a vámügynök kizárólag írásbeli meghatalmazás birtokában járhatott volna el. Írásbeli meghatalmazásra vonatkozó előírást ugyanis a Vámkódex és a Vhr. nem tartalmaz.

A perbeli esetben a felperes és a főkötelezett között a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 474.§-483.§-ai szerinti megbízási szerződés jött létre, amelyre nem kötelező az írásbeliség, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 40.§ (2) bekezdése szerinti képviselet nem jött létre, és ez utóbbi kapcsán sem kötelező a meghatalmazás írásba

foglalása. A meghatalmazást a vámhatóságnak egyébként is az árutovábbítási eljárás megkezdésekor, és nem lényegesen későbbi időpontban kellene megkövetelnie.

Az alperes a Vámkódex 5. cikk (4) bekezdés második mondatában írt jogszabályi feltételek hiányában téves jogalkalmazással kötelezte a vámügynökként eljáró felperest a főkötelezett vámtartozásának megfizetésére.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében az ítélet hatályon kívül helyezését, és a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy a felperes és a főkötelezett között szóbeli megbízás jött volna létre, mivel közöttük nem keletkezett képviselőre vonatkozó érvényes jogviszony. Az ítélet sérti a Vámkódex 5. cikk (4) bekezdés második mondatát, a 64. cikk (1)-(2) bekezdését, a Vhr. 199. cikk (1) bekezdését, a 37., 37A. és 38. számú mellékleteit.

A felperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmét a Legfelsőbb Bíróság a Kfv.VI.39.194/2010/5. számú végzésében hivatalból elutasította.

A felperes ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte. Érvelése szerint a főkötelezett szóbeli megbízást adott H. Zs. részére, akinek eljárását utólag jóvá is hagyta, ezért a vámáru-nyilatkozat benyújtásakor képviselőként járt el, amit az elektronikus eljárás szabályai szerint fel is tüntetett. Hangsúlyozta, hogy az alperes a közigazgatási és peres eljárás során nem vitatta a részére adott szóbeli megbízást. Kifejtette, hogy árutovábbítási eljárásban nincs helye közvetett vámjogi képviselőnek, és az elektronikus vámáru-nyilatkozaton nincs olyan rovat, amely kitöltésének elmulasztását az alperes rajta alappal számon kérhetné. E körben hivatkozott a Vámkódex 64. cikk (1) és (2) bekezdéseire, 96. cikk (1) bekezdésére, 4. cikk 18. pontjára. Előadta, hogy az 50. rovatot is megfelelően töltötte ki, abban ugyanis a főkötelezett szerepel, és a rá vonatkozó szabályozás értelmében képviselői minőségéről nem kellett nyilatkoznia.

Az alperes felülvizsgálati kérelme az alábbiak szerint alapos.

A perrel érintett jogviszony vámjogi jogviszony, ezért az ebből eredő jogvita elbírálására a Ptk. rendelkezései nem alkalmazhatók, és irreleváns a Ket. 40.§-ának képviselőre vonatkozó szabályozása is. A keresettel támadott határozat jogszerűsége vagy jogszerűtlensége tárgyában kizárólag a vámjogi jogviszonyra irányadó vámjogi jogszabályi rendelkezések alapján hozható döntés.

A Legfelsőbb Bíróság - a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény /a továbbiakban: Pp./ 275.§ (1) bekezdése alapján eljárva - az iratokból a következőket állapította meg:

A felperes a rendelkezésre álló adatokból megállapíthatóan (saját nyilatkozata, ügyvezetőjének a közigazgatási és a peres eljárás során tett előadása, H. Zs. vallomása) a főkötelezettől az elektronikus vámáru-nyilatkozat benyújtását megelőzően nem kapott érvényes, joghatályos megbízást vagy meghatalmazást az árutovábbítási eljárás megindítására. Nem áll rendelkezésre ugyanis egyetlenegy olyan hitelt érdemlő bizonyíték sem, amely alkalmas lenne annak igazolására, hogy H. Zs. a vámáru-nyilatkozat benyújtásának idején jogosult lett volna a főkötelezett nevében való eljárásra, továbbá arra sem, hogy a főkötelezett legalább utólag jóváhagyta volna H. Zs. eljárását. A felperes utólagos jóváhagyásra vonatkozó hivatkozása egyébként is csak azt támasztja alá, hogy H. Zs.-nak a vámáru-nyilatkozat megtételének időpontjában a főkötelezettől nem volt szóbeli és/vagy írásbeli megbízása illetve meghatalmazása, ezért a főkötelezett nevében, és helyette eljárva nem adhatott megbízást (meghatalmazást) a felperes részére vámáru-nyilatkozat benyújtására, vám eljárás során történő képviselőre. Nem fogadható el a felperes azon érvelése, hogy ő nem vizsgálhatja meg a nála vám eljárást kezdeményezők jogosultságát. A felperesnek ugyanis az a gazdasági tevékenysége, hogy vámigazgatási jogviszonyokban - saját kockázatára - képviselőként, vámügynökként járjon el, ismernie kell tehát a reá, illetve az általa ellátandó ügyletekre vonatkozó szabályozást, továbbá saját maga is úgy nyilatkozott, hogy korábban „minden esetben készített iktatószámokkal ellátott megbízási szerződést” (a közösségi vámjog végrehajtásáról szóló 2003. évi CXXVI. törvény 67.§).

Az a perben nem volt vitatott, hogy a külső közösségi árutovábbítási eljárás alá vont szállítmányra vonatkozó elektronikus vámáru-nyilatkozatot a felperes töltötte ki és nyújtotta be a vámhivatalhoz a Vhr. 4a. cikkében foglalt rendelkezések alapján az úgynevezett EDI (Electric Data Interchange) szabványú adatfeldolgozású eljárás keretében. A Vhr. 199. cikk (1) bekezdése pedig kimondja, hogy a büntetőjogi rendelkezések esetleges alkalmazásának sérelme nélkül, a vámáru-nyilatkozatot tevő személy vagy képviselője az általa aláírt vámáru-nyilatkozat vagy elektronikus adatfeldolgozási módszerrel benyújtott árutovábbítási nyilatkozat vámhivatalhoz történő benyújtásával a hatályos rendelkezéseknek megfelelően felelősséget vállal a vámáru-nyilatkozatban megadott adatok helyessége, a bemutatott okmányok hitelessége, és a szóban forgó árunak az adott vám eljárás alá vonásával kapcsolatos valamennyi kötelezettségének betartására.

A Vhr. 37. számú melléklete tartalmazza az útmutatót az egységes vámokmány használatához, és az I. Cím B. pontjában az árutovábbítási eljárás során az 50. /„Főkötelezett”/ rovatot kötelezően kitöltendőnek minősíti, a 14. rovatot nem. A 37. számú melléklet továbbá az I. Cím C. pontban, a nyomtatvány használatára vonatkozó előírások között tartalmazza a Vhr. 199. cikk (1)

bekezdésében foglalt szabályozást, utal a nyilatkozat tartalmának ellenőrzésére is, és egyértelműen rögzíti a II. Címbe, hogy az 50. rovatba a főkötelezett teljes nevét és címét, EORI számát kell feltüntetni, és amennyiben alkalmazható, be kell írni a főkötelezett nevében aláírással jogosult meghatalmazott képviselő teljes nevét, illetve cégnevét is. (A perbeli esetben pedig az alkalmazhatóság - mivel azt az alperes a peres eljárás során igazolta - fennállt.)

A felperes - az iratokból megállapíthatóan - az EDI szabványnak megfelelően, illetve más módon, írásban sem tett nyilatkozatot a képviseletre vonatkozóan, az 50. rovatban csak a főkötelezettet tüntette fel, noha a vámáru- nyilatkozat benyújtására - az előzőekben ismertetett tényállásra figyelemmel - a főkötelezettől nem rendelkezett sem szóbeli, sem írásbeli érvényes, joghatályos meghatalmazással illetve megbízással.

Utal továbbá a Legfelsőbb Bíróság arra is, hogy a 37., 38. számú mellékletet alkalmazni kell az EDI árutovábbítási nyilatkozatra, ami kifejezetten előírja a képviselőre vonatkozó 50. rovatnál, miszerint ezt az adatcsoportot használni kell, ha a főkötelezett meghatalmazott képviselőt alkalmaz, csak a képviselő jogosultságára vonatkozó attribútum használata választható szabadon.

A Vámkódex 64. cikk (1)-(2) bekezdései értelmében - az 5. cikke is figyelemmel - vámáru-nyilatkozatot bárki tehet, aki a szóban forgó árut az illetékes vámhatóság elé állítja vagy állíttatja, azonban, ha valamely vámáru-nyilatkozat elfogadása külön kötelezettséget ró valamely személyre, a bejelentést ennek a személynek vagy ennek a személynek a nevében kell megtenni.

A Vámkódex 5. cikke pedig úgy rendelkezik, hogy a 64. cikk /2/ bekezdésében megállapított feltételek mellett, és a 243. cikk /2/ bekezdésének b/ pontja keretén belül elfogadott rendelkezéseknek megfelelően bármely személy képviselőt jelölhet ki a vámhatóságok előtti ügyeiben, a vámjogszabályok által megállapított cselekmények és alakiságok elvégzésére. Ez a képviselet lehet közvetlen, amikor a képviselő egy másik személy nevében és érdekében jár el, vagy közvetett, amikor a képviselő saját nevében, de egy másik személy érdekében jár el. A Vámkódex 5. cikk (4) bekezdésének első mondata kimondja azt is, hogy a képviselőnek nyilatkoznia kell arról, hogy a képviselt személy érdekében jár el, valamint arról, hogy a képviselet közvetlen, vagy közvetett, és meghatalmazással kell rendelkeznie ahhoz, hogy képviselőként eljárjon. A Vámkódex. 5. cikk (4) bekezdés második mondata értelmében pedig „azt a személyt, aki elmulasztott nyilatkozatot tenni arról, hogy más személy nevében vagy érdekében jár el, illetve aki azt állítja, hogy más személy nevében vagy érdekében jár el a nélkül, hogy erre

meghatalmazással rendelkezne, úgy kell tekinteni, mint aki saját nevében és saját érdekében jár el".

Az előzőekben ismertetett tényállásnak és szabályozásnak az egybevetéséből az állapítható meg, hogy a felperes megszegte a Vámkódex 5. cikk (4) bekezdés második mondatában, 64. cikkében, és a Vhr. 199. cikk (1) bekezdésében foglaltakat, mivel nem tett nyilatkozatot a képviselőre vonatkozóan, és egyébként sem rendelkezett más személy (a főkötelezett) nevében, érdekében való eljárásra érvényes és joghatályos meghatalmazással, ezért őt úgy kell tekinteni, mint aki saját nevében és saját érdekében járt el az árutovábbítási eljárás során, tehát az abból eredő kötelezettségekért felelősség terheli. Az előzőekben ismertetett szabályozásból - a felperes érvelésével ellentétben - egyértelműen következik az is, hogy a felperes által eszközölt elektronikus vámáru-nyilatkozat benyújtása nem értékelhető csupán technikai jellegű műveletnek. Azt pedig a felperes sem vitatta a perben, hogy olyan vámáru-nyilatkozatot nyújtott be, amin nem rögzítette a forgalmi rendszámot, a vámzárat, és a KN kód alkalmazásán túl a vámbiztosíték összege is valóttanul került megállapításra.

Mindezek folytán a Legfelsőbb Bíróság azt állapította meg, hogy az alperes keresettel támadott határozata a felperes által vitatott körben jogszerű döntést tartalmaz, ezért a jogerős ítéletet - a Pp. 275.§ (4) bekezdése alapján - hatályon kívül helyezte, és a felperes keresetét elutasította.

A pereszes felperest a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 270.§-ának (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján kötelezte az elsőfokú és felülvizsgálati perköltség megfizetésére.

A Legfelsőbb Bíróság a le nem rótt kereseti és felülvizsgálati eljárási illeték mértékéről és viseléséről az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50.§-ának /1/ bekezdése és a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986./VI.26./ IM rendelet 13.§-ának /2/ bekezdése alapján határozott.

Budapest, 2011. február 17.

**Dr. Lomnici Zoltán sk. tanácselnök, Dr. Kurucz Krisztina sk. előadó bíró,
Dr. Kárpáti Magdolna sk. bíró**